

Vergaderjaar 2024–2025

32 761

Verwerking en bescherming persoonsgegevens

35 207

China

Nr. 317

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 april 2025

Tijdens het tweeminutendebat over China dat plaatsvond op 9 april jl. is door het Kamerlid Ceder (CU) een motie ingediend.¹ In de motie verzoekt het lid Ceder de regering in Europees verband aan ByteDance harde voorwaarden te stellen om een verbod op TikTok te voorkomen, waarbij de garantie dat er geen gegevens meer naar China worden gestuurd er één is. Tevens verzoekt de motie de regering om in Europees verband aan te dringen op stevige handhaving van de privacywetgeving en uit te werken wanneer overgegaan wordt tot het verbieden van de toegang van een apparaat of applicatie tot de Europese markt. Beide *dicta* uit de motie zien op gegevensbescherming en de handhaving daarvan en vallen binnen de portefeuille van de Staatssecretaris Rechtsbescherming, mede namens wie ik deze brief stuur.

Eerder werd de motie als «ontijdig» geapprecieerd omdat deze aan een andere bewindspersoon was gericht. Uw Kamer heeft vervolgens gevraagd om voorafgaand aan de stemming over de moties op dinsdag as. een Kamerbrief met inhoudelijke appreciatie van de motie door het kabinet te ontvangen. Met deze brief treft u de appreciatie aan van de Staatssecretaris Rechtsbescherming, die stelselverantwoordelijkheid draagt voor de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

De motie wordt door het kabinet overbodig geacht nu in de rechtsbescherming waartoe zij oproept reeds is voorzien. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) stelt strikte voorwaarden om persoonsgegevens te mogen verwerken. Doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen, zoals China, is slechts toegestaan indien is voldaan de aanvullende verplichtingen in hoofdstuk V van de AVG. Als aan de diverse voorwaarden uit de AVG wordt voldaan is doorgifte van persoonsgegevens vanuit de EU naar China toegestaan.

¹ Kamerstuk 35 207 nr. 85

Het toezicht op de naleving van de AVG, waaronder internationale doorgifte, is belegd bij onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten in de EU die beschikken over een breed instrumentarium aan toezichts- en handhavingsbevoegdheden, waaronder het verrichten van onderzoek en het opleggen van sancties (artikel 57 en 58 AVG). In verband met de motie zijn twee uitdrukkelijk genoemde bevoegdheden noemenswaardig. Allereerst noemt de AVG de mogelijkheid om aan een verwerkingsverantwoordelijke of verwerker een tijdelijke of definitieve verwerkingsbeperking, waaronder een verwerkingsverbod van persoonsgegevens, op te leggen (artikel 58, tweede lid, onder f). Hoewel een verwerkingsverbod als zodanig geen verbod is op toegang van een apparaat of applicatie tot de Europese markt, maakt een verwerkingsverbod het functioneren van een dergelijke applicatie in de praktijk zo goed als onmogelijk.

Ook biedt de AVG een toezichthouder de bevoegdheid om de opschorting van gegevensstromen naar een ontvanger in een derde land of naar een internationale organisatie te gelasten (artikel 58, tweede lid, onder j). Voor de gevallen waarin dit nodig is, beschikt de toezichthouder dus reeds op grond van de AVG over de mogelijkheden waar de motie om vraagt om ongewenste gegevensstromen naar China te tegen te gaan.

Binnen deze kaders heeft de toezichthouder discretionaire ruimte om te beoordelen in welke zaken zij onderzoek instelt en op welke wijze zij optreedt. Het kabinet kan op dat toezicht geen invloed uitoefenen. Dat zou immers met de onafhankelijkheid van de toezichthouder op gespannen voet staan.

De berichtgeving over een mogelijke boete voor TikTok in verband met de doorgifte van persoonsgegevens wordt uiteraard met belangstelling gevolgd. Gelet op het feit dat TikTok zijn Europese hoofdvestiging in Ierland heeft, treedt de Ierse *Data Protection Commission* op als leidende toezichthoudende autoriteit in het onderzoek naar TikTok.² Hoewel op dit moment nog niet duidelijk is of daadwerkelijk sprake is van een voorgenomen boetebesluit lijkt alles erop te wijzen dat er aan het wettelijk instrumentarium niets schort en dat toezichthouders doeltreffend invulling kunnen geven aan de handhaving van de AVG, ook waar het gaat over gegevensverwerkingen door internationale bedrijven. Het onderzoek is nog gaande en het oordeel over de rechtmatigheid van een eventueel boetebesluit is uiteindelijk aan de rechter.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

² Artikel 60 AVG. Zie ook: Irish Data Protection Commission submits Article 60 draft decision on inquiry into TikTok | 24/02/2025 | Data Protection Commission.